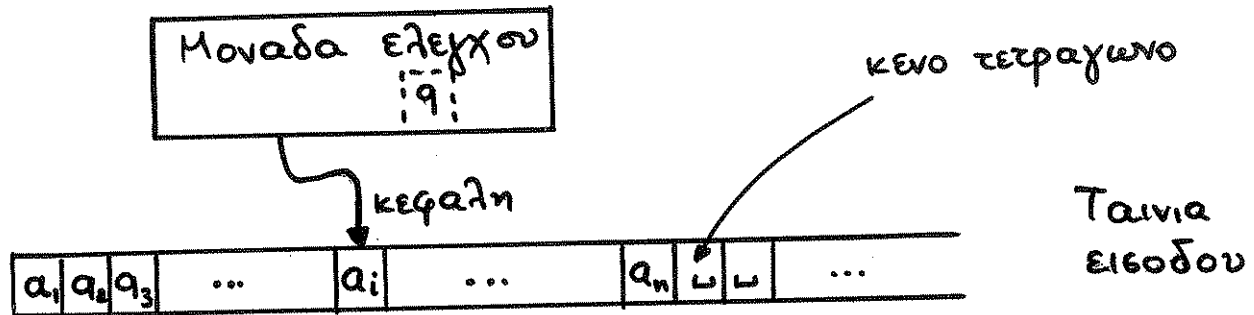

Μηχανές Turing

Ικανοποιητικά Υπολογιστικά Μοντέλα!

Η ταινία εισόδου

- χωρίζεται σε τετράγωνα που περιέχουν ένα σύμβολο το καθένα
- έχει αριστερό ακρό αλλά εκτείνεται απεριόριστα δεξιά
- η είσοδος w γραφεται στα $|w|$ αριστερότερα τετράγωνα της ταινίας.

Η κεφαλή

- διαβάζει το περιεχόμενο ενός τετραγώνου της ταινίας σε κάθε αναγνώση
- γράφει στο τρέχον τετράγωνο της ταινίας
- αρχικά, διαβάζει το αριστερότερο τετράγωνο της ταινίας.

Καταστάσεις

Υπάρχουν δύο ειδικές καταστάσεις:

Γαλδοδοχής   κατάσταση αποδοχής

Γαλορριγής   κατάσταση απορριγής

Η μηχανή σε μία κίνηση

- μεταβαίνει σε μία (πιδανως διαφορετική) κατάσταση,
- γράφει ένα σύμβολο στο τετράγωνο της ταινίας εισόδου στο οποίο βρίσκεται η κεφαλή αναγνώσης/εγγραφής,
- μετακινεί την κεφαλή αναγνώσης ένα τετράγωνο προς τα αριστερά ή προς τα δεξιά.

Ορισμός

Μία (αυτοκρατική) μηχανή Turing είναι μια επτάδα $(Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_{\text{αποδοχής}}, q_{\text{απορρίψης}})$ όπου:

Q : ένα πεπερασμένο σύνολο καταστάσεων το οποίο περιέχει τις $q_{\text{αποδοχής}}$ και $q_{\text{απορρίψης}}$

Σ : αλφάβητο εισόδου
(το Σ δεν περιέχει το $\sqcup$ (κενό))

Γ : αλφάβητο ταινίας
($\sqcup \in \Gamma$ και $\Sigma \subset \Gamma$)

q_0 : έναρκτηρία (αρχική) κατάσταση ($q_0 \in Q$)

δ : δυναμική μεταβάσεων από το $Q \times \Gamma$
στο $Q \times \Gamma \times \{A, \Delta\}$
 A : αριστερά
 Δ : δεξιά

Εάν $\delta(q_1, \sigma_1) = (q_2, \sigma_2, A)$ τότε:

από την κατάσταση q_1 και για σύμβολο $\sigma_1 \in \Gamma$ στο τετράγωνο που βρίσκεται η κεφαλή, η μηχανή μεταβαίνει στην κατάσταση q_2 , γράφει σ_2 στο τετράγωνο στο οποίο υπήρχε το σ_1 , και μετακινεί την κεφαλή ένα τετράγωνο προς τα αριστερά.

Παρατηρήσεις

1. Μια μηχανή Turing για κάποια είσοδο μπορεί:
  - α) να μεταβεί στην κατάσταση $q_{\text{αποδοχής}}$
  - β) να μεταβεί στην κατάσταση $q_{\text{απορρίψης}}$
  - γ) να δουλέψει επ'απειρόν. $\leftarrow$ (εγκλιωβισμός)
2. Εάν η μηχανή προσπαθήσει να μετακινήσει την κεφαλή αριστερότερα από το αριστερό άκρο της ταινίας, τότε η κεφαλή παραμένει στην ίδια θέση (στο 1ο τετραγωνό).

Φάση (Συγχμιοση)

Γεύχος $(q, w_1 \underline{a} w_2)$

(Sipser:
 $w_1 q a w_2$)

q : τρέχουσα κατάσταση ($q \in Q$)

a : το σύμβολο στην ταινία το οποίο διαβάζει η κεφαλή

w_1/w_2 : το (μη κενό) περιεχόμενο της ταινίας είσοδου στα αριστερά/δεξιά της κεφαλής αναγνώστης.

Αποδίδει (δίνει σε ένα μόνο βήμα)

Εάν $\delta(q, \epsilon_i) = (q', \epsilon'_i, A)$

τότε $(q, \epsilon_1 \epsilon_2 \dots \epsilon_{i-1} \underline{\epsilon_i} \dots \epsilon_k) \vdash (q', \epsilon_1 \epsilon_2 \dots \underline{\epsilon_{i-1}} \epsilon'_i \dots \epsilon_k)$.

Η ανακλαστική και μεταβατική κλειστότητα της σχέσης "αποδίδει" συμβολίζεται με $\vdash^*$ και αντιστοιχεί σε μεταβαση μετα από 0, 1 ή περισσότερα βήματα.

- Αποδεκτική φάση $(q, w_1 \underline{a} w_2)$ όπου $q = q_{\text{αποδοχής}}$
- Απορριπτική φάση $(q, w_1 \underline{a} w_2)$ όπου $q = q_{\text{απορρίψης}}$

Μια Μηχανή Turing $M = (Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, q_{\text{αποδ.}}, q_{\text{απορ.}})$
 αποδέχεται την είσοδο $w \in \Sigma^*$ αν

$$(q_0, w) \vdash^* (q_{\text{αποδοχής}}, w').$$

Η γλώσσα της M ή η γλώσσα που αναγνωρίζεται
 από την M είναι το σύνολο των συμβόλων βερών (λέξεων)
 που αποδέχεται η M και συμβολίζεται με $L(M)$.

Μια γλώσσα λέγεται (κατά Turing) αναγνωρίσιμη
 εάν υπάρχει μηχανή Turing που να την αναγνωρίζει.
 (οι αναγνωρίσιμες γλώσσες λέγονται και αναδρομικά
 απαριθμήσιμες (recursively enumerable)).

Διαγνώσιμη

Μια μηχανή Turing η οποία για κάθε είσοδο είτε
 οδηγείται σε αποδοχή είτε σε απορρίψη (δηλ. για
 καμία είσοδο, δεν δουλεύει επ' αέρος).

Όταν μια μηχανή Turing που αναγνωρίζει μια γλώσσα L
 είναι διαγνώσιμη, τότε λέμε σε αυτή η μηχανή
 διαγιγνώσκει την L .

Μια γλώσσα λέγεται (κατά Turing) διαγιγνώσιμη
 εάν υπάρχει μηχανή Turing που να την διαγιγνώσκει
 (οι διαγιγνώσιμες γλώσσες λέγονται και αναδρομικές
 (recursive)).